

KÄVELLEN JA
PYÖRÄILLEN TAMPEREEN
KAUPUNKISEUDULLA

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

SISÄLLYSLUETTELO

Kestävämpi kaupunkiseutu liikkuen	3
Kestävän liikkumisen suosio kasvaa	4
Halua ja edellytyksiä edistämiseen löytyy	6
Laadukkaat reitit kannustavat liikkumaan.....	8
Seudullisia pääreittejä parannetaan vaiheittain	10
Tampereen ajankohtaiset kävely- ja pyörätiehankkeet.....	11
Koulumatkat sujuvat kävellen ja pyöräillen	12
Kävely ja pyöräily osana arjen matkoja	14
Laadukas kunnossapito kannustaa liikkumaan ympäri vuoden	16
Selkeä opastus auttaa perille	18

YHTEISTYÖSSÄ:

Katsaus on Tampereen kaupunkiseudun kävely- ja pyöräliikennettä esittelevä julkaisu. Valmistunut huhtikuussa 2017.

Teksti ja taitto: WSP Finland Oy

Kansikuva ja tämän sivun kuva:
Jukka Salminen

KESTÄVÄMPI KAUPUNKISEUTU LIIKKUEN

PYÖRÄILY ON KASVAVA OSA kaupunkiliikkumista, ja se näkyy ilahduttavasti arkiympäristössämme. Kävelen ja pyörällä tehdään työmatkoja, koulumatkoja ja vapaa-ajanmatkoja.

Tampereen kaupunkiseudun kunnat edistävät kestäväää liikkumista yhdessä. Me päättäjät toivomme, että yhä useampi kaupunkiseudun asukas valitsisi kävelyn, pyörän, joukkoliikenteen tai näiden yhdistelmän osaksi arjen matkojaan.

Kävelyllä ja pyöräilyllä moni kuntalainen voi lisätä omaa hyvinvointiaan. Terveysten edistäminen on tulevaisuuden kunnan tehtävä. Samalla luomme kaupunkiseudustamme viihtyisän ja ihmisläheisen paikan asua.

Kävelyn ja pyöräilyn yleistyminen tuo myös taloudellista hyötyä. Liikkumisen terveyshyödyt ovat niin merkittäviä, että houkuttelevat kävely- ja pyöräilyolosuhteet ovat hyvä investointi. Tämä vahvistaa myös kaupunkiseudun elinvoimaa.

Tampereella kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen on panostettu jo kymmenisen vuotta. Viime vuosina työ on laajentunut seudulliseksi. Kannustavia tuloksia näkyy eri puolilla kaupunkiseutua. Hyviä esimerkkejä ovat Pirkkalan ja Kangasalan seudullisten pääreittien parannukset ja pyöräpysäköinnin lisääminen. Valtakunnallisesti kiinnostusta on herättänyt pyöräliikenteen seudullinen opastusjärjestelmä.

Hyvät päätökset perustuvat luotettavaan tietoon. Kaupunkiseudulla on aloitettu systemaattinen kävelyn ja pyöräilyn seuranta vuonna 2015. Ensimmäiset seurantatiedot ovat nyt jalostuneet seudulliseksi katsaukseksi. Tästä katsauksesta voit lukea kävely- ja pyöräliikenteen tilanteesta, asukkaiden kokemuksista ja seuraavista kehittämiskohteista.

KESTÄVIÄ KILOMETREJÄ

Anna-Kaisa Ikonen

*Seutuhallituksen puheenjohtaja,
Tampereen pormestari*

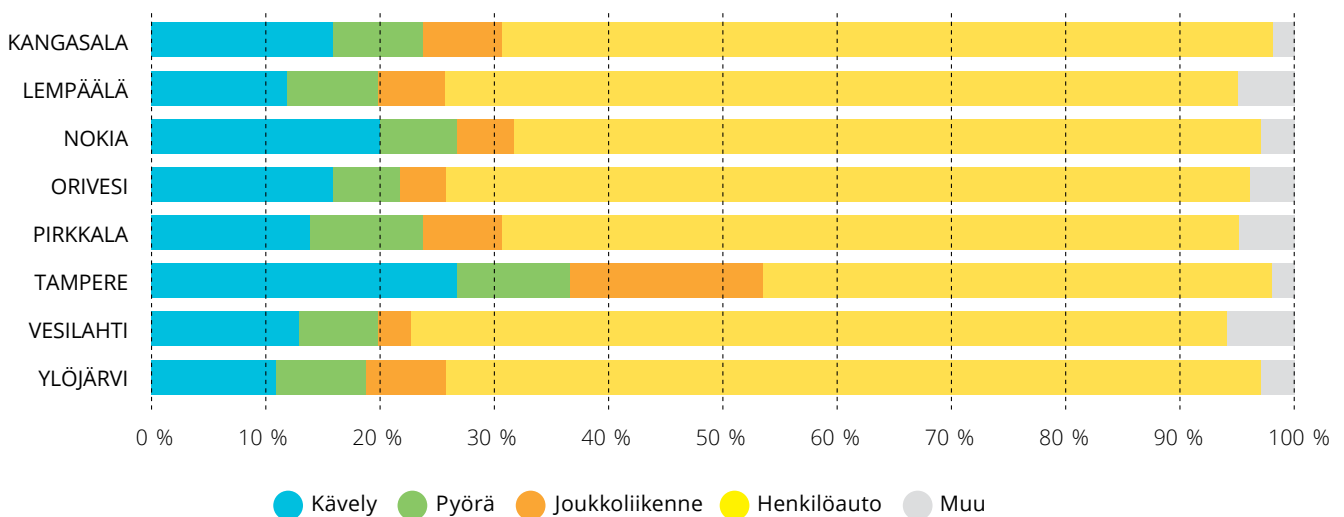
KESTÄVÄN LIIKKUMISEN SUOSIO KASVAA

TAMPEREEN KAUPUNKISEUDULLA liikutaan nykyisin eniten autolla ja kävellen. Liikkuminen kestävästi eli kävellen, pyörällä tai joukkoliikenteellä on kuitenkin yhä houkuttelevampi vaihtoehto monelle. Kaupunkiseudun joukkoliikenteen parantuminen on houkutellut ihmisiä bussiin kyy-

tiin ja samalla kannustanut ihmisiä liikkumaan pysäkillä kävellen tai pyörällä. Tampereella jo puolet matkoista tehdään kävellen, pyöräillen tai bussilla. Kehyskunnissa liikutaan kestävästi joka kolmas matka.

JOKA VIIDES MATKOISTA TEHDÄÄN KÄVELLEN TAI PYÖRÄILLEN

Matkojen kulkutapaosuus asuinkunnittain, syksyn arkivuorokausi

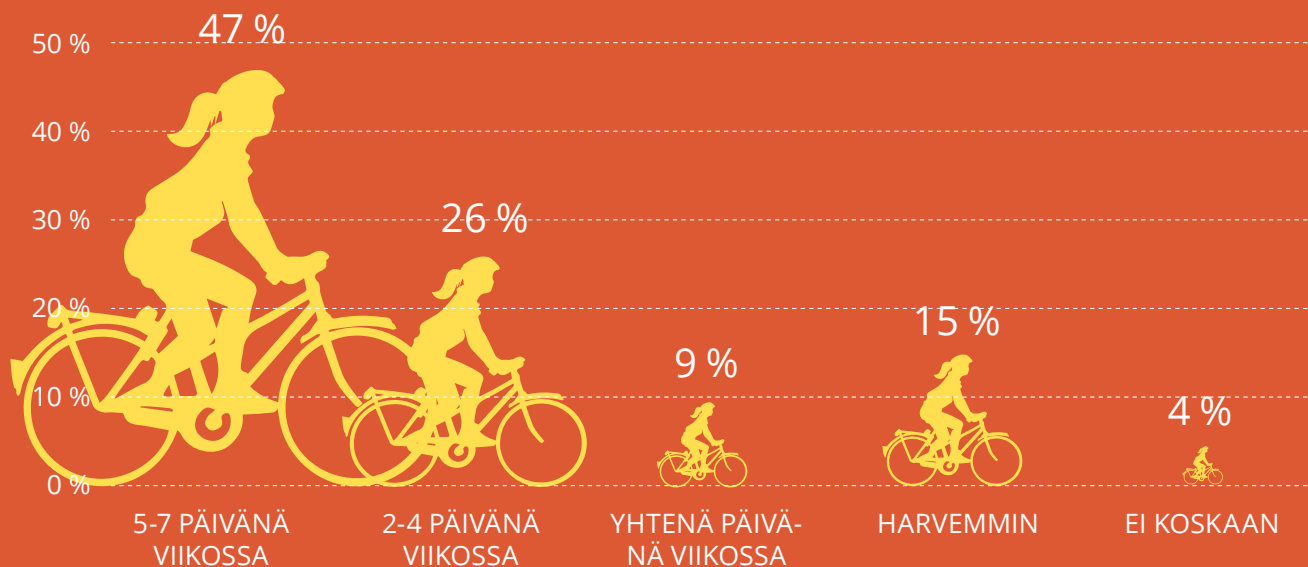
i Tampereen kaupunkiseudun ja Pirkanmaan liikennetutkimus 2012

Kaupunkiseudun kunnista Nokialla tehdään yhteenlaskettuna toiseksi eniten kävely- ja pyöräilymatkoja. Ainostaan Tampereella osuus on suurempi. Nokian lyhyet etäisyydet ja keskustan hyvä saavutettavuus kävellen ja pyörällä mahdollistavat kestävä liikkuksen.

SUURIN OSA KAUPUNKISEUDUN ASUKKAISTA PYÖRÄILEE VÄHINTÄÄN KERRAN VIIKOSSA

Kaupunkiseudulla lumettomana aikana pyöräilevät

i Kävelyn ja pyöräilyn tyytyväisyyskysely 2016

HELPPOUS JA KUNTOILU OVAT YLEISIMPIÄ SYITÄ KÄVELLÄ TAI PYÖRÄILLÄ

Tärkeimmät syyt kävellä ja pyöräillä

i Kävelyn ja pyöräilyn tyytyväisyyskysely 2016

HALUA JA EDELLYTYKSIÄ EDISTÄMISEEN LÖYTYY

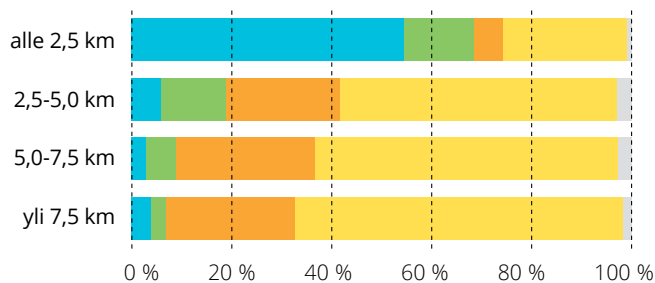
KAUPUNKISEUDULLA tavoitteena on nostaa kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen osuutta 50 – 60 prosenttiin kaikista matkoista vuoteen 2030 mennessä. Tavoite on määritelty kaupunkiseudun kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelmassa 2030. Ohjelmassa on myös esitetty tavoitteen toteutumisen edellyttämät kärkitoimenpiteet.

Moni alle viiden kilometrin matka on potentiaalinen pyörämatka, sillä lyhyillä matkoilla pyörä on usein nopein liikkumisväline. Kaupunkiseudulla tehdään vielä paljon lyhyitä matkoja autolla tai sen kyydissä. 2,5 - 5 kilometrin matkoista suurin osa kuljetaan autolla kehyskunnissa (80 %) ja Tampereellakin puolet.

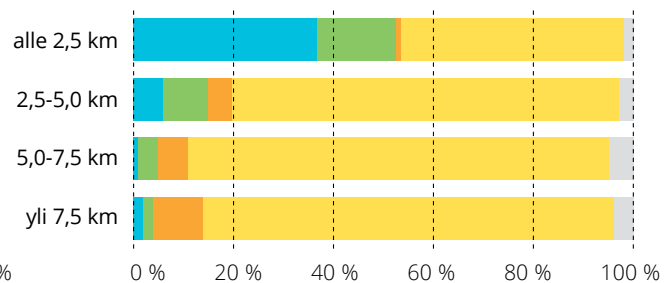
LYHYET MATKAT OVAT POTENTIAALISIA PYÖRÄMATKOJA

Kulkevat matkan pituuden mukaan, syksyn arkivuorokausi

TAMPERE

KEHYSKUNNAT

● Kävely ● Pyörä ● Joukkoliikenne ● Henkilöauto ● Muu

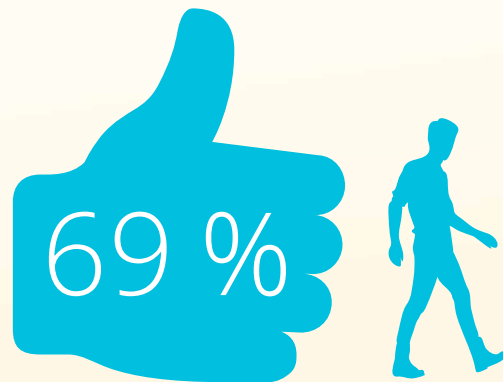
i Tampereen kaupunkiseudun ja Pirkanmaan liikennetutkimus 2012

Orivedellä on laadittu kaupunkiseudun tuorein kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma loppuvuodesta 2016. Edistämishjelmaa laadittaessa kysyttiin, miten asukkaat jakaisivat 100 € eri liikennemuotojen kehittämiseen Orivedellä. Tulos oli kannustava: kokonaispotista kävely- ja pyöräilyhankkeille budjetoitiin yli puolet, 60 %.

KAUPUNKISEUDUN ASUKKAISTA ON
TYTYTYVÄISIÄ KUNTAANSA PYÖRÄILYKUNTANA*

KAUPUNKISEUDUN ASUKKAISTA ON
TYTYTYVÄISIÄ KUNTAANSA KÄVELYKUNTANA*

*yhteenlaskettu erittäin sekä melko tyyväisten osuus

i Kävelyn ja pyöräilyn tyytyväisyyskysely 2016

Kuva: unsplash.com

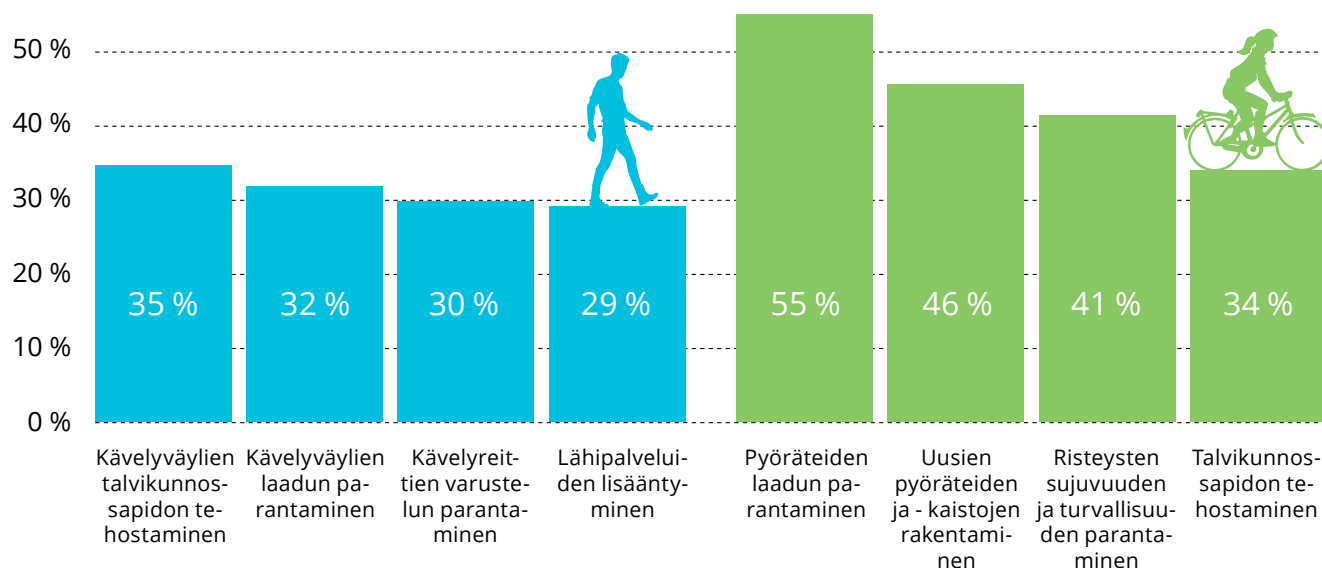
LAADUKKAAT REITIT KANNUSTAVAT LIIKKUMAAN

LAADUKKAAT VÄYLÄT JA SUJUVAT REITIT ovat avainasemassa kävelyn ja pyöräilyn edistämässä. Kaupunkiseudun kunnat haluavat kehittää

sekä kävely- että pyöräliikenteen olosuhteita niin, että yhä useammalle asukalle kestävä liikkuminen on houkutteleva vaihtoehto.

ASUKKAAT ARVOSTAVAT LAADUKASTA YMPÄRISTÖÄ

Suosituimmat kävelyä ja pyöräilyä lisäävät tekijät (osuus vastaajista)

i Kävelyn ja pyöräilyn tyytyväisyyskysely 2016

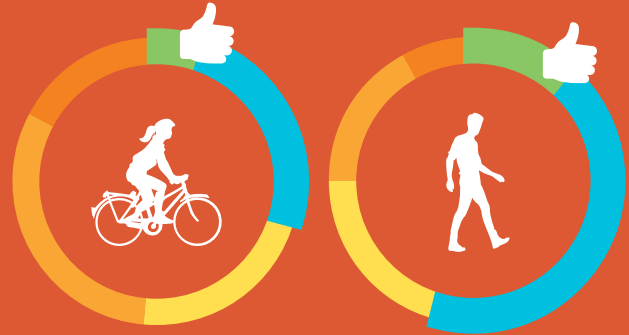
Ylöjärvi kehittää aktiivisesti kävely- ja pyöräilyväyliä. Painopiste on koulu- ja työmatkapyöräilijöiden suosimilla pääreiteillä. Kesällä 2017 aloitetaan uuden väylän rakentaminen Viljakkalaan. Uuden ja turvallisen reitin toivotaan innostavan koulumatkoilla omin voimin liikkumiseen. Työmatkayhteyksiä parannetaan Tampereelle ja Soppeenmäestä uudelle työpaikka-alueelle Kolmenkulmaan.

ASUKKAAT OVAT SUHTEELLISEN TYYTYVÄISIÄ KÄVELY- JA PYÖRÄILYOLOSUHTEISIIN

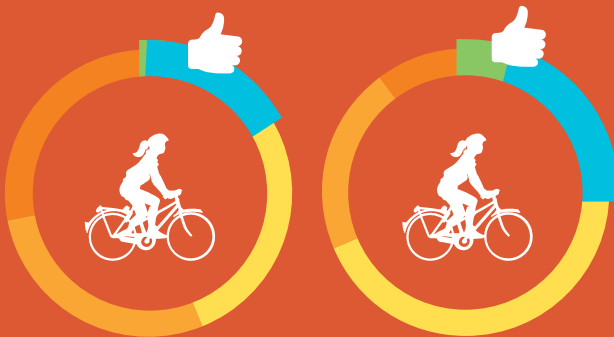
Väylien sujuvuus

Väylien laatu

Työmaiden väliaikaiset liikennejärjestelyt pyöräilijän kannalta

TAMPEREEN KESKUSTA

KEHYSKUNNAT

Kävelijöiden levähdys- ja oleskelupaikat

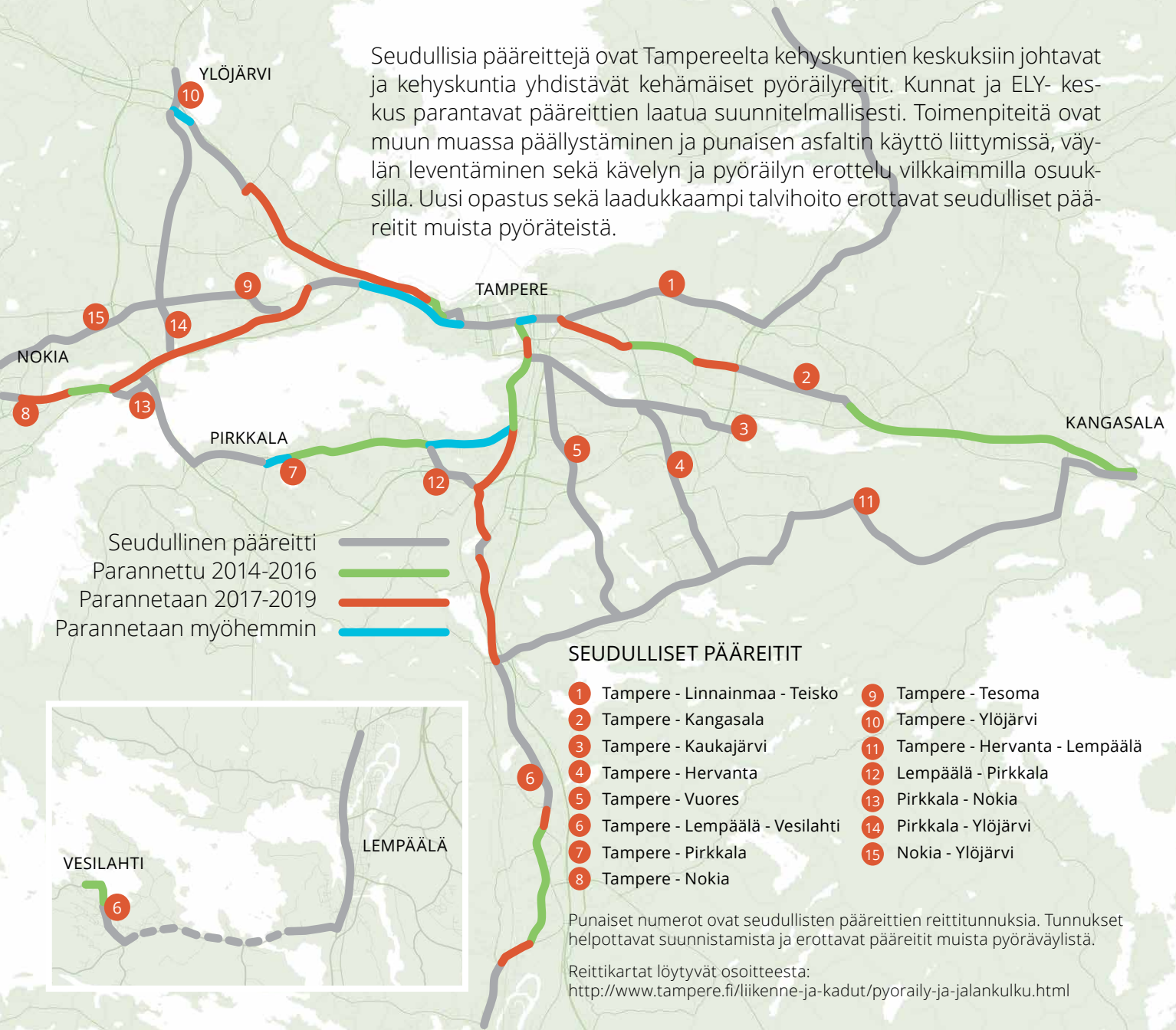
TAMPEREEN KESKUSTA

KEHYSKUNNAT

● Erittäin tyytyväinen ● Melko tyytyväinen ● Neutraali / ei osaa sanoa
● Melko tyytymätön ● Erittäin tyytymätön

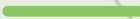
SEUDULLISIA PÄÄREITTEJÄ PARANNETAAN VAIHEITTAIN

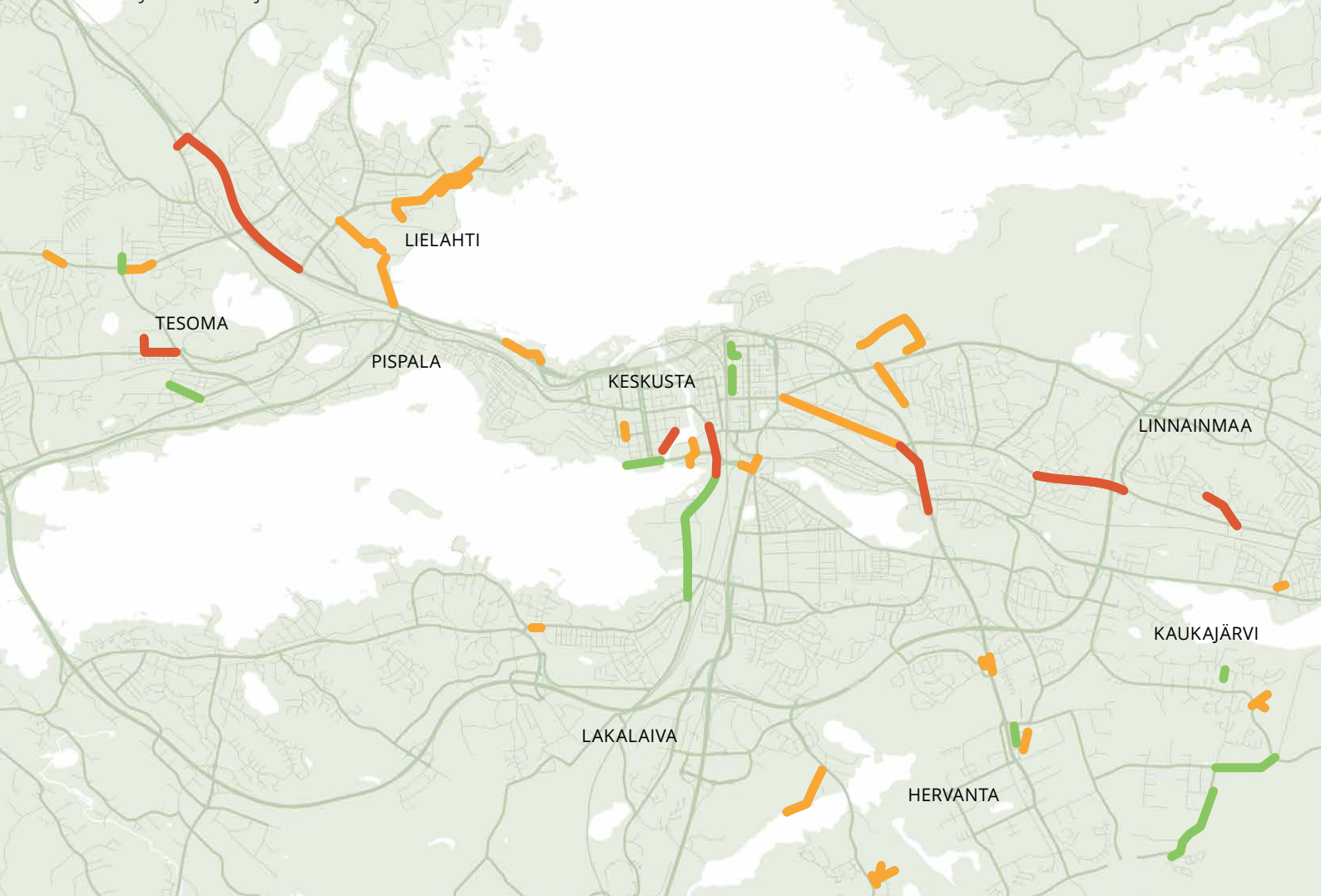
Seudullisia pääreittejä ovat Tampereelta kehyskuntien keskuksiin johtavat ja kehyskuntia yhdistävät kehämäiset pyöräilyreitit. Kunnat ja ELY-keskus parantavat pääreittien laatua suunnitelmallisesti. Toimenpiteitä ovat muun muassa päällystäminen ja punaisen asfaltin käyttö liittymissä, väylän leventäminen sekä kävelyn ja pyöräilyn erottelu vilkkaimmilla osuukilla. Uusi opastus sekä laadukkaampi talvihoito erottavat seudulliset pääreitit muista pyöräteistä.

TAMPEREEN AJANKOHTAISET KÄVELY- JA PYÖRÄTIEHANKKEET

Tampereella rakennetaan uusia ja parannetaan nykyisiä kävely- ja pyöräilyväyliä joka vuosi. Etenkin ydinkeskustassa rakennustyömaita on paljon. Väylien parantaminen kannattaa, sillä Tampereella pyöräilymäärät ovat koko vuosikymmenen jatkaneet tasaista kasvua.

Parannettu 2016
Parannetaan 2017
Uusi väylä 2017

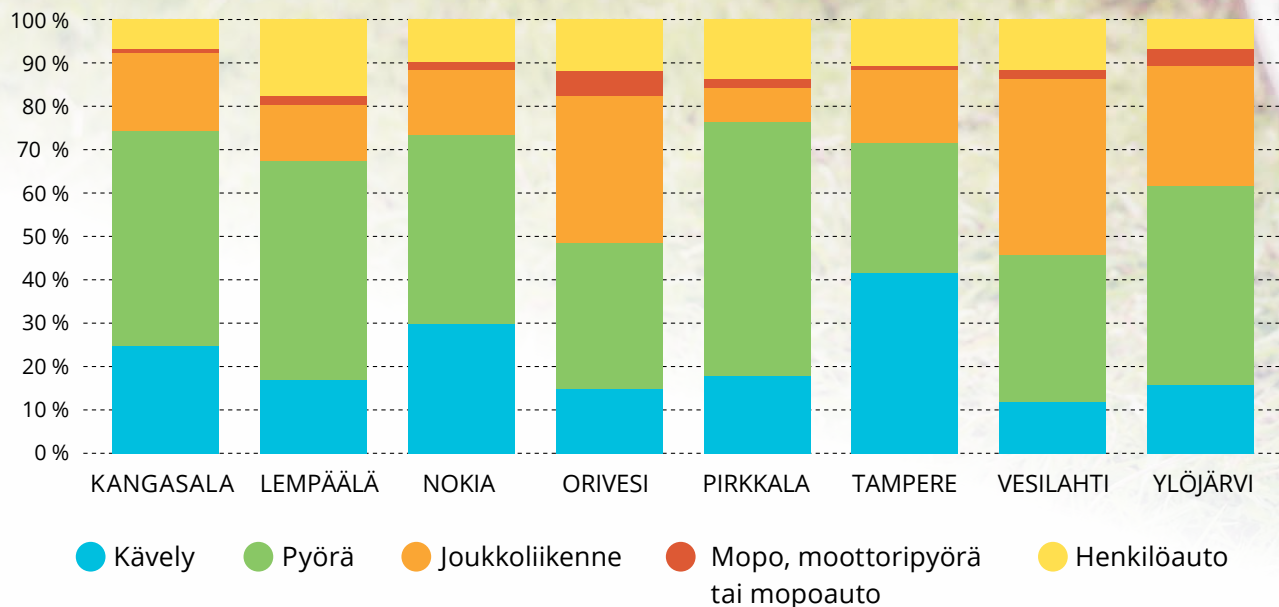
KOULUMATKAT SUJUVAT KÄVELLEN JA PYÖRÄILLEN

LAPSET JA KOULULAISET ovat viisaan liikkumisen tulevaisuus. Lasten kannustamisesta liikkumiseen on mittavaa hyötyä pitkällä aikatahtimella. Koulumatkoillaan lapsi oppii liikkumaan itsenäisesti ja tutustuu lähiympäristöönsä. Lisäksi aktiivisuus koulumatkoilla parantaa oppimiskykyä ja jaksamista.

Kaupunkiseudun peruskoululaiset käyvät pääasiassa koulussa omassa kunnassaan. 83 % oppilaista asuu alle 5 kilometrin etäisyydellä koulusta.

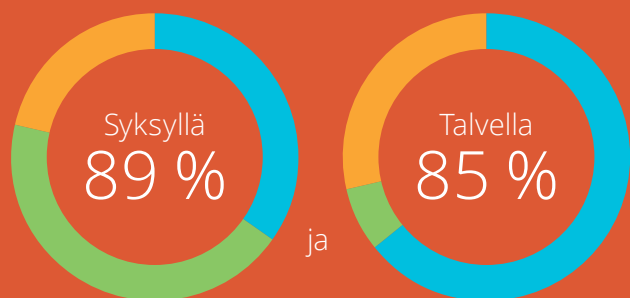
LYHYET KOULUMATKAT TAITETAAN KÄVELLEN JA PYÖRÄLLÄ

Peruskoululaisten kulkutapa syksyllä

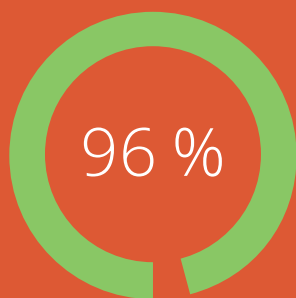

Suurin osa peruskoululaisista tulee kouluun kävelen, pyörällä tai joukkoliikenteellä.

Talven tullen kävely ja joukkoliikenteen käyttö yleistyvät.

● Kävely ● Pyörä ● Joukkoliikenne

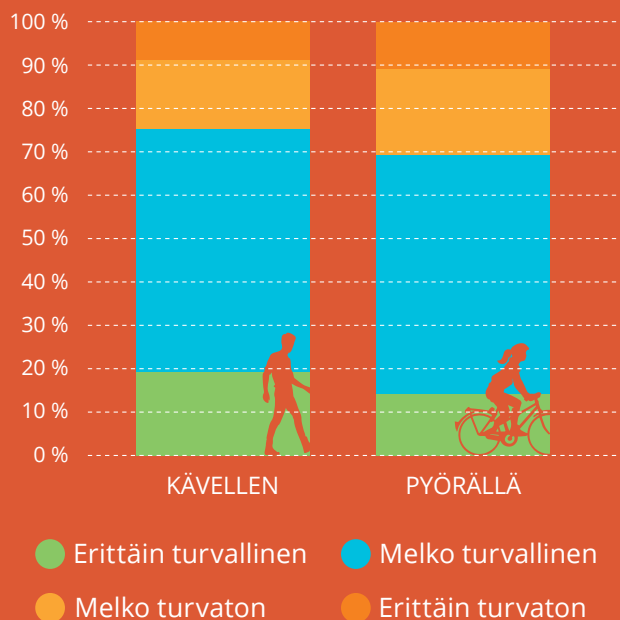

kaupunkiseudun peruskoululaisista omistaa polkupyörän.

i Koulumatkakysely 2015

KOLME NELJÄSTÄ KOULULAISESTA KOKEE KOULUMATKAN KÄVELLEN TAI PYÖRÄILLEN TURVALLISEKSI

Koettu turvallisuus koulumatkoilla (peruskoulut)

Kangasala on tehnyt pitkäjänteistä työtä lasten liikkumisen edistämiseksi. Kunnan tavoitteena on saada lapset liikkumaan lihasvoimin. Kangasala on panostanut sekä turvallisiin koulureitteihin että innostaviin kampanjoihin. Kunnan kävely- ja pyöräilystrategiassa yhtenä keihäänkärkenä onkin aktiivisten koulumatkojen lisääminen. Tulokset puhuvat puolestaan, sillä miltei kaikki kunnan peruskoululaiset liikkuvat kestävästi kouluun (93 %).

Vesilahden liikuntatoimi toteutti lasten turvallisen liikkumisen edistämiseksi lasten liikennepuiston yhteistyössä koulujen, Kantri ry:n ja Liikenneviraston kanssa. Oppilaat osallistuivat liikennepuiston suunnitteluun askartelemalla siitä pienoismalleja ja pihapiirroksia. Koululaisten suunnitelmista valittiin parhaat ideat toteutukseen, ja nyt liikennepuisto on totta! Tämä ei olisi ollut mahdollista ilman tiivistä yhteistyötä ja ulkopuolista rahoitusta.

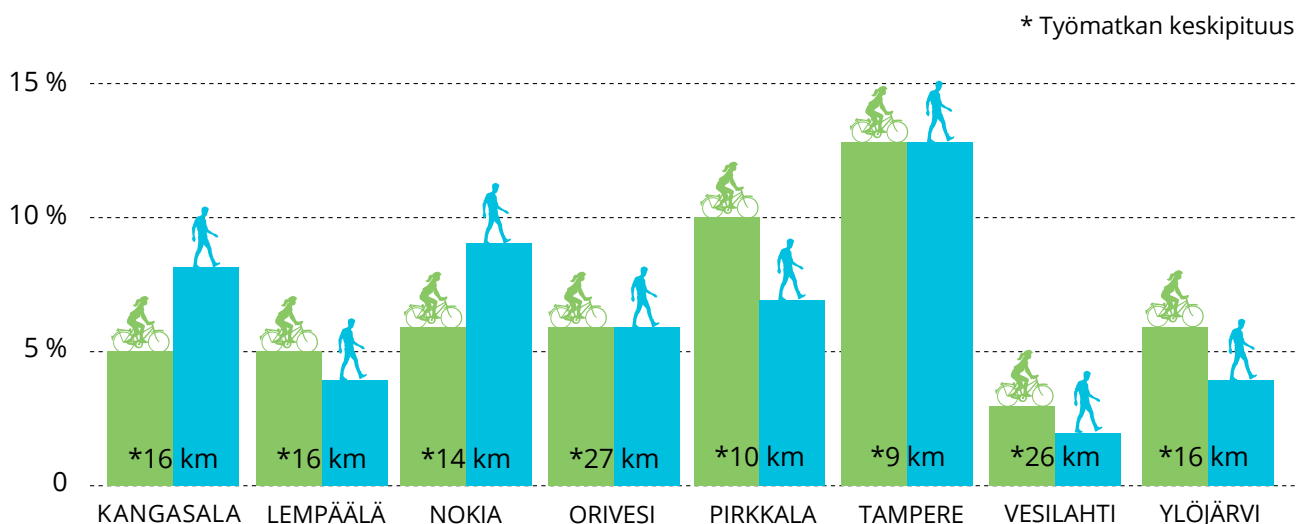
KÄVELY JA PYÖRÄILY OSANA ARJEN MATKOJA

LÄHES KOLMANNES arjen matkoista on työ- tai opiskelumatkoja. Tampereella noin joka neljäs työmatka tehdään kävellen tai pyörällä. Kehyskunnissa työmatkat ovat pitempiä ja ne tahtu-

vat yleisimmin autolla. Työmatkojen tekeminen joko kokonaan tai osan matkaa kävellen tai pyörällä on helppo tapa lisätä liikuntaa arjessa.

TIIVIS KAUPUNKIRAKENNE MAHDOLLISTAA KESTÄVÄT TYÖMATKAT

Kävelyn ja pyöräilyn osuus työmatkoilla

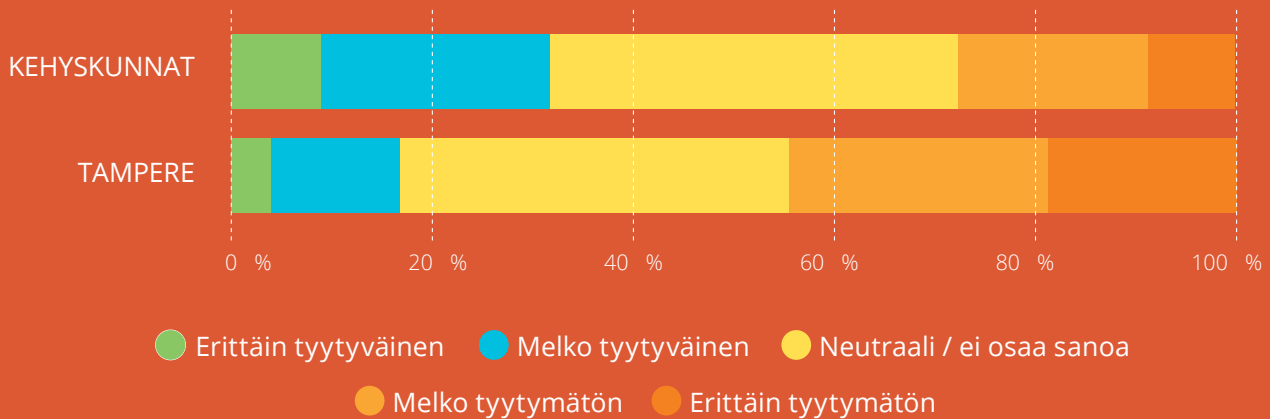
i Tampereen kaupunkiseudun ja Pirkanmaan liikennetutkimus 2012

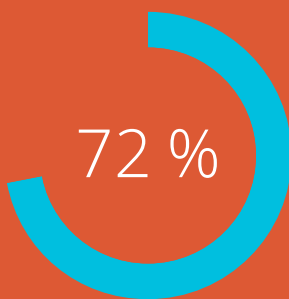
Vuoden 2017 pyöräilymyönteisimmät työpaikat ovat Accenture Tampere, Tampereen yliopisto ja Tampereen kaupungin ikäihmisten palvelulinja, kotihoito. Tampere palkitsee joka vuosi työpaikkoja, jotka panostavat pyöräilyolosuhteisiin. Pyöräilymyönteisellä työpaikalla on laadukkaat pysäköintipaikat pyörille, toimivat sosiaalitalat ja pyöräilyyn kannustava ilmapiiri. Lisäksi yhteiset asiointipyörät ovat helppo tapa edistää liikkumista työpäivän aikana.

ASUKKAAT TOIVOVAT LISÄÄ LAADUKKAITA PYÖRÄPYSÄKÖINTIPAIKKOJA

Asukkaiden tyytyväisyys pysäköintimahdollisuuksiin joukkoliikenteen pysäkeillä

i Kävelyn ja pyöräilyn tyytyväisyyskysely 2016

Tampereen liityntämatkoista tehdään kävelen. Tampereen tiiviin kaupunkirakenteen ansioista joukkoliikenteen pysäkit ovat kävelymatkan päässä. Kehyskunnissa, joissa matkat ovat pitkiä,

myös pyörä on tärkeä kulkuväline joukkoliikenteen pysäkeille.

i Tampereen kaupunkiseudun ja Pirkanmaan liikennetutkimus 2012

Pirkkalassa on kiinnitetty huomiota laadukkaaseen pyöräpysäköintiin. Kurikan pysäkillä asennetut runkolukittavat ja katetut uudet pyörätelineet ovat suosittuja ympäri vuoden.

Kuva: Katja Seimelä

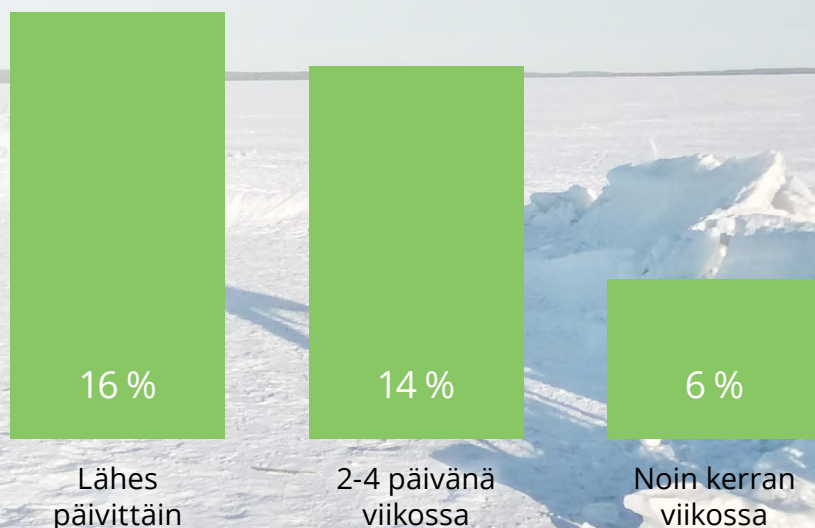
LAADUKAS KUNNOSSAPITO KANNUSTAA LIIKKUMAAN YMPÄRI VUODEN

Kaupunkiseudulla halutaan edistää kestävästä liikkumista kaikkina vuodenaikoina. Oikeanlainen varustus ja laadukas kunnossapito takaavat sujuvan ja turvallisen liikkuksen ympärivuotisesti. Hyvien pyöräilyolosuhteiden takaamiseksi kaupunkiseudulla on määritelty yhteiset talvihoidon käytännöt ja laatukriteerit pyöräteille

ja jalkakäytävillä. Tällä pyritään siihen, että liikkuminen onnistuu hallintorajoista riippumatta ja laatu on pääreiteillä tasaista. Parhaaseen A+ luokkaan kuuluvat pyöräilyn seudulliset pääreitit (ks. sivu 10) ja muut pääreitit, jotka toimivat merkittävänä työmatkapyöräilyreitteinä.

KOLMANNES ASUKKAISTA PYÖRÄILEE VIKOTTAIN TALVELLA

Pyöräilyaktiivisuus talvella

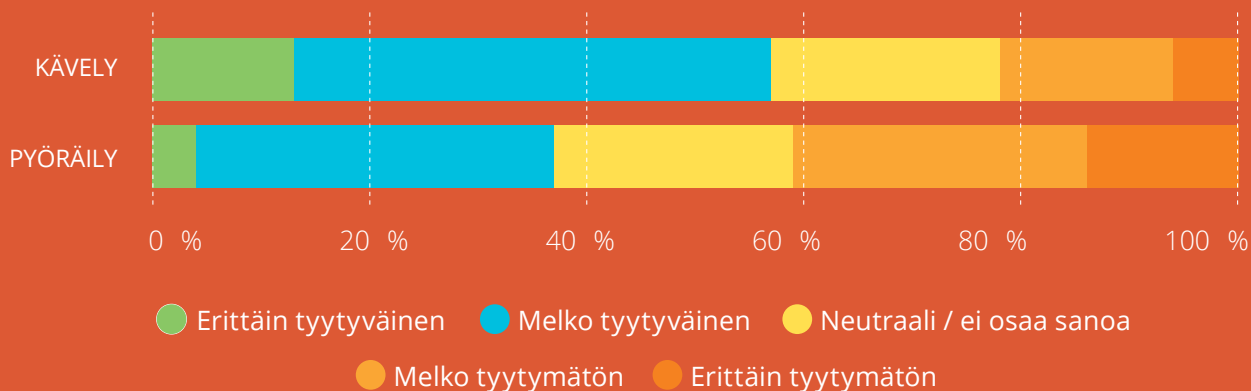
Kävelyn ja pyöräilyn tyytyväisyyskysely 2016

Kuva: Olli Vakkala

JALKAKÄYTTÄVIEN KUNTOON OLLAAN TYYTYVÄISEMPIÄ KUIN PYÖRÄTEIDEN KUNTOON

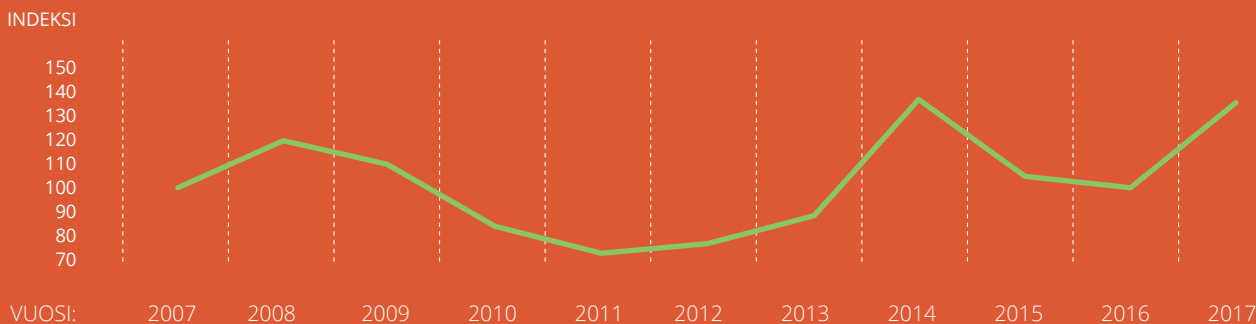
Asukkaiden tyytyväisyys kävely- ja pyörävylien kuntoon

i Kävelyn ja pyöräilyn tyytyväisyyskysely 2016

TALVI EI ESTÄ PYÖRÄILYÄ - TAMPEREELLA PYÖRÄILIJÄMÄÄRÄT TALVELLA OVAT KASVANEET

Pyöräilijöiden määrä talvikaudella 1.1.-28.2. (v.2007=100)

i Tampereen kaupunki

Tampere on parantanut ympärivuotisen pyöräilyn oloja ottamalla Ylöjärven kanssa ensimmäisenä käyttöön kaupunkiseudun yhteisen hoitoluokan A+ vuonna 2016. Näillä reiteillä auraus ja liukkauden torjunta tehdään ennen ruuhka-aikoja. Tarkoitus on, että töihin, kouluun ja kotiin voi pyöräillä sujuvasti niin aamulla kuin iltapäivällä koko talven ajan. Muissa kehyskunnissa sekä ELY-keskuksen hoitamilla väylillä yhteiseen käytäntöön siirrytään vaiheittain syksystä 2017 alkaen.

SELKEÄ OPASTUS AUTTAA PERILLE

PYÖRÄILYN SEUDULLISILLE PÄÄREITEILLE on asennettu uudentyyppiset pyöräliikenteen opasteet, joiden tarkoituksena on edistää sujuvaa matkantekoa pyörällä. Tauluopasteita on käytetty reitin varrella kohdissa, joissa pääreittiä

pitkin pyöräilevä joutuu kääntymään tai vaihtamaan alikulun kautta puolta. Muuten opastuksessa on käytetty perinteisiä viittoja. Opastus on otettu hyvin vastaan ja niitä asennetaan jatkossa lisää.

Kuva: Katja Seimela

UUDET OPASTEET ON HUOMATTU JA NE OVAT HELPOTTANEET MATKANTEKOA

75 %

OLETKO HUOMANNUT
UUSIA OPASTEITA?

81 %

HELPOTTAVATKO OPASTEET
REITILLÄ PYSYMISTÄ?

Kävelyn ja pyöräilyn tyytyväisyyskysely 2016

Lempäälässä on yksi kaupunkiseudun tunnetuimmista retkeilypoluista, Birgitan polku. Pyöräilyn lisäksi kävelijöillekin suunnattu polku on 50 km pitkä ympyränmuotoinen retkeilyreitti. Reitti tarjoaa hyvät puitteet pienestä kävelylenkistä aina pitkään vaellukseen asti. Polku poikkeaa myös lähelle asutusta, joten matkaan on helppo lähteä bussilla, junalla tai autolla. Lisätietoa saa verkossa olevasta reitti- ja elämyskartasta. www.lempaalankehitys.fi/matkailu

PYHÄ- JA NÄSIJÄRVEN REITIT

Kaupunkiseudulla on erinomaiset mahdollisuudet pyörämatkailuun ja virkistyspyöräilyyn. Pyhäjärvireitti ja Näsijärvireitti ovat suosittuja pyörämatkailun kohteita. Reittien opastusta

parannetaan kesällä 2017. Matkavinkkejä ja tietoja reittien varrella olevista palveluista löytyy osoitteesta www.pyhanasi.fi

YLÖJÄRVI

NÄSIJÄRVIREITTI

NOKIA

TAMPERE

KANGASALA

PYHÄJÄRVIREITTI

Maisemareitti ———
Laukko ———
Roine ———
Vaeltaja ———

LEMPÄÄLÄ

PÄLKÄNE

VESILAHTI

VALKEAKOSKI

Kuva: Markku Lahtinen

PYÖRÄLLÄ KULKEE KAIKKI

Pyörällä voi kuljettaa kätevästi melkein mitä vain. Kuljettamiseen suunniteltuja välineitä on monenlaisia ja niiden suosio kasvaa koko ajan. Peräpyörät, laatikkopyörät, pitkäperäpyörät, peräkärryt, lastenistuimet ja erilaiset pyörälaukut ja -korit ovat yhä yleisempi näky katukuvassa. Lisäksi sähköpyörät avaavat uusia mahdollisuuksia matkantekoon ja kuljettamiseen.

LISÄTIETOA PYÖRÄILYN KEHITTÄMISESTÄ JA
UUSIMMAT PYÖRÄILYKARTAT LÖYDÄT OSOITTEESTA:

<http://www.tampere.fi/liikenne-ja-kadut/pyoraily-ja-jalankulku.html>